

Izhaja 1. in 15. dne
vsakega meseca.
Rokopisi ne vračajo se.

Časopis zabavi i poduku.

Stoji na leto:
redom po 5 forintov,
izjemom po 3 forinte.

Štev. 8.

V Mariboru 15. aprila 1875.

Tečaj IV.

Pregled. Poezije: Spomladni čas. Zakaj? Porod ljubezni. — Klarina. — Feodora. — Iz zapiskov slovenskega umetnika. — Narodna bramba za časa turških bojev. — Narodna pravljica. — Drobnost. — Listnica. — Načrt „Vestnika.“

Spomladni čas.

(Po Mirza Schaffy-ju —u—)

Ko črez góre se razpné spomlád
In vrhé odkrije solnce spet,
Ko drevó poganja zelenjád,
V trávici se spet prikaže cvet,
Ko je spet odgnán
Iz gorá in plan
Zimski čas deževen in tožán,
Čuje iz polján
In goríc se glas:
Oh, kakó krasán
Je spomladni čas!

Ko v snežnik pritiska solnčni žar,
Ko podé studenci se iz gor,
V novič omladi se vsaka stvar
In zglasí se v logu ptičíc zbor,
Rahla sápicá
V lice nam pihljá,
Modrojasno se nebó smehljá,
Čuje iz poljan
In goríc se glas:
Oh, kakó krasán
Je spomladni čas!

Ali nij nekdáj spomladni čas
Tvoje srce mojemu odkril,
Ko sem, deklica, od tebe jaz
Prvega sladkóst poljuba vžil? —
Glasnih pesnic cel
Log je zadonél,
Iz goré studenček je šumél,
Čul je iz poljan
In goríc se glas:
Oh, kakó krasán
Je spomladni čas!

Zakaj?

L. Pesjakova.

Zakáj izgubila pomlád je svoj cvet?
Zakáj se oblékel v otóžnost je svét?
Zakáj li vse ptice so drobne molčéče,
In bistre li vóde zakáj ne šuméče?
Zakáj li zdaj solnčni in lunin je svit
Oblaki pretamnimi vedno zakrit?
Zakáj mi prošó je veselje nekdanje?
Kde sládko cvetoče, nebeške ste sanje?
Zakáj me okrožajo blede le sence,
Zakáj li razpletajo véle mi vence?
Zakáj mi zdaj struna takó ne zveni,
Kot v hvali je tvoje poprejšnje mi dni?
Zakáj mi srcé neprestano žaluje,
Zakáj ga prebridko gorjé napolnjuje —
Zakáj si to storil, odgovor mi daj!
Zakáj si ostavil ti mene, zakáj?

Porod ljubezni.

P. D.

Dve kaplji rose z jutra prirosite
Na mehko nedro roži razcveteni,
In prej, kot se zaveste, da združeni
Ste, druga v drugej se ljubó vtopite.
Dve bitji, nepoznani, se dobite,
In duši nju, po streli kot ognjeni,
Po njiju ste pogledih vplamenjeni;
Trud prazen je, da spet se vpokojite.
Pogledov skrita moč je premagljiva
Prodrla ju, ter ju združila
V dveh bitjih v jedno samo le živenje.
Neznano jima preje hrepenenje
Odkrije jima zdaj se, da vzbudila
Jednaka v njih je moč se, nezrušljiva.

Klarina.

Izvirna novela. — Spisal J. Savinjski.

(Konec.)

Preteklo je tretje leto po onem slučaju na kolodvoru. Mirko nij dalje več strpel v Beču; moral je obiskati one kraje, kjer je preživel mlada, najslajša leta svojega življenja in blage dni svoje tako nenadoma zamorjene ljubavi. S težkim srcem povrne se gospodar iz tuje dežele, kamor ga je zla sreča potirala, na pogorišče, kjer mu je v prah propal preljubi dom in izginola laskava sreča. Z enakimi občutki se je nekega jutra sredi meseca maja šetal Mirko po cesti, koja iz M*-a vodi proti Jantarovemu vinogradu.

Kakove spremembe v njegovem življenju v teku zadnjih treh let! A Mirko je bil v polnej krepkosti duše in telesa in zato mogel krotiti te občutke; marsikteri drugi bi jih jedva bil prenašal.

Uže je blizo zagraje Jantarovega vrta. Ali bi ali ne bi vstopil? Ali najde Klarino tu? Kako ga bode ona sprejela? In bode-li njegovo srce po izidu tega srečanja srečnejše in veseleje?

„Mimo! mimo! dalje!“ kliče mu hladni razum; „vstopi! drzni!“ kliče mu srce. Naposled ga, kakor nehoté, noga zaneske skoz ograjo; užé stoji na dvorišču. Šče deset korakov, da! v trenutju lahko ona stopi črez prag, in odločeno bode, kar so zvezde naklonile. Res da, neka oseba stopi v tem trenutju črez prag, a nij bila Klarina; bila je le Neža, ona univerzalna služkinja pri Jantarovih. V istem trenutju ona, zapazivši prišleca, hrbet obrne ter smukne nazaj v vežo.

Mirko pride do vrat; zdaj se Neža zopet prikaže začudjena, ne poznavajoč Mirka. Kakó bi ga tudi bila brž spoznala, zaraščenega z gosto dolgo brado? Ko pa začuje njegov glas, in sliši, koga išče, brž ga spozná ter ga veselo sprejme in v sobo vede. Dvojé ide Mirko za njo.

V sobi nij bilo nikogar razve Mirka in Neže. Neža brž ponudi Mirku sedež, a ko ta zve, da nikogar nij niti v hiši niti blizu, odleže mu prva vzbujenost ter se zopet pomirjen usede.

„Moj Bog, ne zamerite, gospod Mirko, da Vas nisem precej spoznala“, začne Neža; „Vam se v bradi leta poznajo, a jaz, Bog vedi, nič več ne pomnim, kakor nekda!“

„Bodite brez skrbi, ljuba Neža“, odvrne Mirko; „ako ste res pozabljivi, kar pak nikdar niste bili, gotovo Vam tega nikdo ne bi zameril, najmenj pa jaz... Ali pred vsem mi povedite, ali ostaneva šče dalje tu samá?“

„Ne skrbite se; pred eno uro se Klarina ne vrne, drugi pak ne pridejo dnes pred popoldnem. Sama sva, kakor Adam in Eva v paradizu. Klarina se je v vozu ravno kar odpeljala na sprehod, kakor po navadi, in se gotovo tudi pred navadnim časom ne vrne.“

„Dobro!“ povzame na to Mirko; „čas treba porabiti. Ljuba Neža“, nadaljuje potem z nekoliko nahripljenim glasom, „namen mojega pohoda ne more Vam nerazumljiv biti. Jaz iščem nje, ki je bila in šče je luč mojega življenja. Tedaj je sedaj udova?“

„Da! ljubi Mirko, udova, samka, samó ali ste tudi Vi takov samec?“

„Jaz? — Da bi druge zapreke ne bilo, nego ta! — Ali povejte mi, ljuba Neža, kakó je Klarina takó hitro samica postala?“

„To bi dolga povest bila — a dolgih povestij ne slišijo radi mladi ljudje. Zato, in da nas Klarina ne prehití, hočem kratka biti. Pa sej tudi nij sile staro gorjé ponavljati. Kaj pravim? — Raji Vam nič ne povem. Sej boste lahko sami enkrat iz Klarininih ust vse to slišali. Kedar Vama bode dolg čas, in ne bosta vedela kaj drugzega početi, ondaj naj Vam ona pripoveduje; ona zna to vse bolje!“

„Vi porednica“, odgovori Mirko, „mesto vvoda bili bi mi Vi užé lahko vse povedali. In menite li, da bode vse to tako-le gladko hodilo, brez vseh spodtikljajev?“

„Ljubi Mirko“, reče na to Neža; „bode, bode; ali bolje držati je treba golobico, kedar jo uloviš. Ne zamerite, gospod Mirko; zdaj je ne bodete menda več izpustili tako z lahka, kaj ne?“

„Vi mi več pravite, nego sem vprašal, ljuba Neža, da-si Vam vem hvalo za tó. Ker mi pripovedati nočete, odgovarjajte vsaj na moja vprašanja.“

„Vselej na razpolaganje, gospod Mirko!“ odgovori Neža. „Takó bode najbolj prav: kratko pa dobro, pa brez vse „sentimentalnosti.“ Nekdaj smo vse drugi ljudje bili, zdravi, brez okolišanja, tako-le na ravnost, brez dolgočasnih komplimentov; zdanji mladi svet pa nič kakor „oh“ in „joh“, sej pravim, brez življenja, korajže, veselosti! Tedaj začnite, gospod Mirko! Odgovarjati Vam hočem, kakor v izpovednici.“

„Vedno ista porednica!... Tedaj pak mi povejte: Kako sta z Dragotinom živela?“

„Kaj ne, Klarina in nje mož? — Moj Bog! takó kakor dva svetnika na oltarju, ki se ne kregata niti ne poljubujeta, ki se dnes takó držita kakor včeraj.“

„In kakó je tako hudo zbolel, da je v dveh letih užé preminol?“

„I nu! ker je ona proti njemu taka mirna svetnica bila.“

„Ne razumem Vas prav... Ali je on bil tako prevarljiv človek, ali kdo drugi tako podel in sleparsk?“

„To se mora rajnemu gospodu priznati, da on tega nij storil, nego neki prijatelj, ki je nepoklican se v mes vrival. To je ona tudi vedela, in nij nikdar možu kedaj kaj sponašala, ampak je vselej pomilovala, da srca, srca, kar se pravi ljubezni do njega nij imela. Kajti roko njeno je dobil in dvanajst tisoč — ne več —; srca njenega pa nikdar!“

„O resnično moje slutjenje!“ reče na to Mirko; „ali je kaj zaroda za Dragotinom?“

„Tu ste pravo vprašanje iztaknoli, gospod Mirko“, reče oskrbnica kakor prehitjena. „Ali naj bo! Jaz sem besedo dala, da se Vam podvržem, kot izpovedniku in naj bo tako! Ali morejo na vrbi hruške rasti, gospod Mirko?“ —

„Kaj jaz vem to, ljuba Neža, ki se ne pečam s sadje-gojo, odgovori Mirko; sicer pak je pri vprašanjih prva vrsta pri izpovedniku, ne pri izpovedancu.“

„Da! da! prav imate, gospod Mirko“, povzame na to oskrbnica. „Vidite, takó le je biló. Brž po poroki sta se Dragotin in Klarina peljala v Gradec. V Gradcu je Klarina zbolela. Tu sta ostala črez noč; ona bolna na duši in telesu. Drugi dan sta se vozila do Brucka. Blizu kolodvora v gostilni, ki na levi strani pota stoji, sta zopet prenočila. Tam je Klarina zopet bila hudó bolna. Tretji dan sta prišla v Marija-Celj, zvečer. Tam je Klarina zopet brž bolna postala. Četrti dan sta se vozila črez Niederalpe mimo

Neuberga v Mürzzuschlag. Zvečer je Klarina zopet bila bolna . . . .“

„Kaj pa mi Vi pripovedate, Neža“, ustavi jo Mirko; „same bolezni, ali ka-li?“

„Da, prav, da me prašate“, odvrne mu Neža; „skoro sem nekaj pozabila. Ko je Klarina v marija-celjskej cerkvi Vaš prstan — z briljantom — podobi ljube Matere Božje hotela darovati, nij ga mogla najti, akoravno ga je bila preje pripravila. Nij ga bilo. Vse iskanje bilo je zastoj. V bridkih solzah je tu klečala na tleh, in spominjala se, da je s tem, da je Vaš prstan od Vas nekdaj vzela, tudi zvestobo Vam molčé obetala. Ta spomin, živeji nego kedaj preje, vzela je slednjo moč. Obupnost se je nje povlastila in bojazen zaradi prelomljene zvestobe. Za pokoro je Materi Celjskej slovesno obljubo storila, da, ker je ona proti Vam pregrešila s svojo nezvestobo, da, da . . . . Nu? Ali me šče prašate, ali je kaj zaroda?“ —

Nežina kratka in čudovata povest Mirka silno gane; solza mu sili v oko; a možka hrabrost jo zatre, predno se ona pojavi. Takove ljubezni nij pričakoval, tam, kjer je nemila osoda tirjala svoje neuprosljive žrtve!

„Nadaljujte, ljuba Neža!“ reče potem, ko se zopet nekoliko domisli.

Neža ga pogleda s pomilovalnim očesom; vidi se jej, da starka globoko čuti in oba, Mirka in Klarino ljubi.

„Ko se tedaj v Mürzzuschlagu posvetujeta o daljnem potovanju“, pripoveduje Neža dalje, „zahteva Klarina, da se vrnete v M*. Bil je njiju pôť preje daleč namenjen; kaj vem jaz kam tija v Beč, Draždane i. t. d. Moral se je Dragotin, ki je med tem tudi ves bolesten postal, hoté ali nehoté vrnoti, a toliko jo je preprosila, da — zaradi ljudij — naj ostaneta kakov teden v Gradcu. Takó se je tudi zgodilo; samó da je Klarina tudi tukaj vsaki večer bolehala, „hudó bolehala.“ In tako je bilo tudi pozneje, ko sta se vrnola na dom. Tu je Klarina brž tekla na materin dom. Celi dan je bila pri Dragotinu kot gospodinja, zvečer pa pri materi domá! Mladi gospod, ki nikdar prav zdrav nij bil, začne bolehati, dan na dan hujšati in v dveh letih ga nij bilo več med nami! Taka je usiljena ljubezen! Kdor ne verjame prej, mora to nevero plačati slej; kaj dobrega iz tega nikdar nij in ne bode, dokler bode svet stal in človek s trmastim srcem na svet rojen!“

„Hvala Ti, ljuba Neža; za dnes sem slišal dovolj“, reče Mirko vstavši kakor na odhod. „Pozdravi mi Klarino in povej jej, da sem bil tu, in smem-li jutre priti? Moje srce je preburno danes; ne morem z mirnostjo obiskati je.“

To izrekši se poslovi ter hoče črez dvorišče oditi na cesto. Ta čas pridrdra kočija s Klarino ter se zavrne v Jantarov vrt. Nepopisljiv je bil prvi spogled Klarine z Mirkom. Vedeti je treba čitatelju, da je on pred tremi dnevi jej bil list pisal, prošé jo za dovoljenje obiska, in da mu je ona to bila pismeno dovolila. Do vrat je Mirko potem spremljal kočijo, ne vidé je prav v obraz, ki je z gosto kopreno imela zakrit; a pri vratih, ko je menila izstopiti, privzdigne kopreno, ter hoče iz voza stopiti. Mirko jej urno pomore. V tem trenotju ga prešinejo njene lepe oči s starim čarom. Da je Mirko srčno sprejet bil, nij nam treba dopovedavati.

V dveh mesecih bila sta poročena Mirko in Klarina.

Drugi dan po poroki je Dvorski, ki je do zdaj bil

oskrbnik Klarininega premoženja, moral Mirku trideset tisoč forintov kot prvo svoto izplatiti, kar je s čemernim obrazom storil, a storiti moral. Po izplačanju te svote nij se Dvorski mogel vzdržati ter poreče: „Nu vidite, gospod Mirko; oba najina plana sta se izvršila, samó da je Vaš na koncu zmagal. Sedaj, menim, ne bode mi več svojega prijateljstva odtezali.“

„Gotovo ne, gospod Dvorski“, odgovori Mirko; „prav trdno pa bode najino prijateljstvo, kedar mi zadnjo svoto izplačate.“

Mirko je bil — in šče je zdaj — bogat, imenit bankir v Beču. Ko je leto dnij po tej poroki preteklo, pride nekega jutra gospé Kovačevej v M* ta-le brzjav: „Ljuba mati! Sinoči smo tako srečni bili, da smo dobili malo — Klarinico. Bodite z nami vsi zdravi in veseli!“

Meta H* pa je zdaj majorska soproga v München-u.

Feodora.

Izvirna novela; spisal Oroslav Vranič.

(Konec.)

V Zvonimiru so se čudne reči godile, in živo je čutil potrebo razvedrenja svojih mislij. Daleč, na konec sveta bi bil najraje šel, da si umiri razburjene misli.

Strijcu je povedal svoj namen: potovati, in ta je sprevidel, da mora Zvonimir potovati, da se razmisli in se mu burni dušni valovi umire. Dal mu je denarja in odšel je precej drug dan, — kam, še sam nij vedel! — miru in tolažbe iskat bolnemu svojemu sreč!

Feodora nij povedala svoje žalosti nikomur. Ko je opazil oče takovo premembo v njej in jo povpraševal, kaj je temu vzrok, nij odgovorila ničesar in klavrno poveseila glavo. Akopram si je trgala Zvonimirovo podobo iz duše, nij ga mogla pozabiti. Vedno in vedno jej je bil v mislih. Slišala je bila, da je nekam odpotoval. Kako rada bi bila zvedela, kam; pa sej nij vreden, da po njem pozveda!

Kakor se je prej govorilo dosti o Feodori in Zvonimiru po Ljubljani in je vsakedo občudoval lepo dekle in lepega mladenčá, tako so imeli ljudje tudi precej mnogo opraviti opazivši to premembo. Marsikaj se je šepetalo, a malo je bilo resnice.

Posebno se je hotel pri tej priliki okoristiti nekov mlad, a precej imovit trgovec, ki je uže davno gledal po krasnej Feodori; a ker je videl takovega mladenčá na njeni strani, spoznal je bil kmalu, da je mu je zelo močan tekmeč in se on ne more ž jim nikakor skušati za lepo Feodoro. Sedaj pa, ko se je vse tako zelo premenilo in Zvonimira nij bilo več tu, rastlo mu je upanje, da dobi Feodoro. Nagovarjal je starega Florijana o več prilikah.

Oče Florijan je naposled tudi privolil Drenjevcu — tako se je zval oni trgovec —, a Feodora se je še dolgo ustavljala: „Oča, ne storite me še bolj nesrečno, nego sem uže! Akopram Zvonimira zaničujem, vendar ne morem postati kakemu drugemu žena.“

„To je vse dobro, kar ti praviš; a poslušaj tudi mene! Čudne reči se govore po mestu, in ako ti še to povem, kar mi je gosp. D. ravno včeraj pravil, ko sem povprašal po Zvonimiru, da je namreč odšel na Dunaj, da obhaja tamo svojo zaroko, kaj porečeš sedaj?“

Ta novica je Feodoro nenavadno hudo zadela. Kar obledela je in nobene besede nij mogla izgovoriti. Svit jeni očíj je bil ugasnol in mrkle so postale, kakor bi jih bil ugasnol smrtni angel in nje zvonki glas je donel tako otlo, da je bilo človeka groza. A naposled uda se ona v novo omožitev; sej nazaj nij več mogla! Neka hudobna sila jo je vlekla tija in nij se je več tako strašno zdelo to brezdušno, ko je nekaj časa gledala va-nje! —

Delale so se za to ženitev velike priprave. Feodora je bila na videz mirna postala; a bil je ta mir — mir bolnika, kojega so uže vse moči zapustile in mu kmalu luč življenja ugasne. V vse se je udajala, vse hotela pretrpeti.

Prišel je dan poroke. Feodora je bila mirna, in sama nij delala nikakih priprav. Obklele so jo druge roke in sploh pustila je s soboj delati, kar so drugi hoteli, in ko je bil čas iti v cerkev, je malomarno vstala in šla doli do vrat in sedla v kočijo na ženihovo stran, a še pogledala ga nij. Pripeljali so se do stolne cerkve.

Nekov neznani človek vrže tu list v kočijo, ki Feodori v naročje prileti. Feodoro to iznenadi. Ona odpre list in kaj čita? —

„Je pa davi slan'ca pala
Na zeléne travnike,
Je vso trav'co pomorila
In vse žlahtne rožice.“

Podpisa nij bilo; a dobro je znala, čegava roka je pisala to. Pogledala je krog sebe, a tam na oglu hiše ugleda nekoga, ki je bil strašno bled in čegar oko se je tako žalostno in tako proseče upiralo v njo. Bil je Zvonimir! Feodoro to silno zgane. Pade v omotico. Čudne prikazni plešejo jej pred očmi in ne, da bi šla v cerkev, morali so jo nazaj domov peljati in svatba je bila skončana. Zvonimir pa je še dolgo stal oprt na oglu hiše. Izpolnila se mu je želja, da je videl svojo Feodoro kot nevesto in šel potem počasi domov. Tega pak nij opazil, kakov nasledek je imelo njegovo pismo. Menil je, da se je Feodora poročila.

Feodora se je bila doma razpravila in odvrгла nevestino obleko. Viharno jej je bila razburjena duša. Oj, ta pesen spomenila jo je nje prisege, njene in njegove ljubezni in koliko krat jo je zapela, baš zato, da jej je vzbudila ljube, tako lepe spomine! In Zvonimir — kako je bil bled, kako prepaden; kako jo je spominjal njegov pogled na njiju ljubezen in kako mu je bila hvaležna sedaj, da jo je tega obupnega koraka rešil! Se-li nij poročil uže tudi on? Ne, tako se ne ponašajo poročenci! Sramovala se je svojega početja. „In vendar te je goljufal!“ kliknol je zopet nekov glas v njej.

Feodora začne pozvedavati po Zvonimiru. Slišala je, da leži pri strijeu bolan za vročnico in vedno blede o njej. Sklenola je obiskati ga in premagati se; kajti slišala je, da je na smrt bolan. Odpravila se je nekovo popoldne na posestvo gosp. D. in povprašala, če sme k njemu. Peljali so jo v njegovo sobo. Pri Zvonimiru je sedel klavrn gosp. D. Hladno je sprejel Feodoro in molče jej pokazal bolnika, ki je bil baš zaspal, kakor bi htel reči: „Glej, kaj si storila iz njega!“ ter odšel iz sobe. Feodora se je čutila hudo zadeto, vsedla se je bolniku k zglavju in tožno pazila na vsak dihljaj njegov. Rablo mu je položila roko na čelo, če mu je glava hudo vroča, na to belo čelo, katero je bila tolikrat poljubila. Skrbno mu je brisala z robcem pot s čela. Kako

so mu upala lica in obledele ustni! To nij dobro znamenje. Srce se jej je začelo tajati in bala se je za-nj. Čuj, bolnik nekaj šepeče! Ustni se premičete. „O, sej te ljubim, Feodora, nad vse! Ali vidiš to solnce, kako gorko in mogočno sije“, vskliknol je mladeneč v hudih sanjah, Feodora pa se črez-nj nagne ter ga poljubi. Od onega časa pak je vsaki dan obiskovala bolnega Zvonimira.

Prebujenemu Zvonimiru povedal je bil strije, da se Feodora nij poročila in, da ga je jeden krat obiskala in kako je bila skrbna za-nj. To je bilo najbolje zdravilo za-nj. Odpustil jej je vse. Nij jej za zlo vzela, da se je bila htela udati drugemu možu; pozabiti hotel je vse in le uživati z njo neskaljeno srečo boljših dnij. Gospod D. je bil zelo vesel Zvonimirovega okrevanja. Ker Feodora na enkrat le delj časa nij bilo, napravi se Zvonimir jeden krat sam v mesto, da jo obiše in se jej zahvali za to, ker ga je obiskala. Vedel je, da ga še ljubi! On pride na Feodoriin dom, povpraša po njej, a zve, da je Feodora v samostanu, da hoče postati — redovnica.

To ga vzdrami z novič; vsaj toliko bi si želel, da jo še enkrat in zadnjikrat vidi. A kako to storiti? Obrne se do svojega prijatelja, uradnika Zvonimira Krestiča, ki je bil uže toliko srečen, da se je poročil z Avrelijo ondaj, ko Zvonimira nij bilo doma. Z veseljem je prevzela njegova žena Avrelija ta posredovalni posel. Šla je zato v samostan, poklicala Feodoro, katera je kmalu prišla v sobo pohodnico. Feodora je vstopila, a kar osupnena obstane. Ko bi je ne bila ta prikazen tako iznenadejala, izvestno bi se bila vrnola. Osoba, katera jej je zadala vse gorje, stala je pred njo! —

„Gospica Feodora! Zvonimir vas pozdravlja in vas vprašuje, če ne bi bilo moči, da še jeden krat govorite z njim?“ dejala je Avrelija Feodori in jej prijaznim nasmehom stisnola roko.

„Prosim, gospa, kedo ste, da me ne pustite v miru, še sedaj ne za tem samostanskim ozidjem? Kaj hočete od mene še, ko ste mi uže izneverili ljubimca“, odgovorila je Feodora, potegnola naglo svojo roko iz njene in jo zaničljivo pogledovala.

„Gospica, izrazite se bolj natanko! Jaz nijsem nikedar z vami tekmovala in vam Zvonimira nikedar izneverila. V dokaz je to, da sem omožena s Zvonimirom Krestičem“, dejala je Avrelija resno. — Feodora je potegnola njeno podobo na dan. Gospa, kaj pomenja ta podoba? Komu ste jo dali? „Ona vas izdaje“, dejala je resno in jej podala podobico.

„Gospica, za boga, kde ste dobili to podobo? Jaz sem jo dala naslikati za mojega Zvonimira, ne za vašega. Uže toliko kratov je moj mož premišljeval, kde bi jo bil izgubil, kam bi bila prešla in jaz sem bila uže tudi prav huda na-nj, da na takove reči tako malo pazi“, dejala je Avrelija in izvedavo opazovala Feodoro.

Feodori je bilo sedaj vse jasno. Tedaj vsega tega je kriva le nekova — pomota! Gospod Krestič je bil to podoba zamešal mej nekove papirje in z njimi vred jo je bil dal svojemu prijatelju Zvonimiru.

Feodora se je zelo ustrašila, povsila je oči, položila roko na srce, kot bi je hotela obvarovati, da se ne razpoči samega veselja. „Tedaj vse te muke, ki sem jih trpela, vsa ta bol, kojo sem zadala ljubimčevemu srcu, vse je bila

le — zmeta, ničemurna zmeta?“ Same hvaležnosti objela je Avrelijo kot angela rešitelja in jej padla v naročje. Avrelija jo je prišla, pritisnola k sebi in poljubila ste se. Feodora jo je poljubila, to Avrelijo, katero je pred kratkim tako sovražila in zaničevala in skleneno je bilo prijateljstvo mej njima. Še dokaj ste se imeli pomeniti, kajti Feodora je hotela vse zvedeti o Zvonimiru, kaj počne in kaj o njej pravi, a ko jej je Avrelija zatrdila, da vedno le o njej govori in na njo misli, zopet so vzplamtele jej čarovno oči.

„Povedite blaga Avrelija, da v kratkem, prav v kratkem obiščem sama Zvonimira in ga prosim odpuščenja. Povedite mu tudi, da moje srce je bilo vedno njegovo in je le vedno mislilo na-nj.“ Potem ste se ločile.

Avrelija je pohitela domov, kder jo je uže Zvonimir željno pričakoval; nemiren, kakor bi pričakoval svoje sodbe na smrt ali življenje. Kako je iznenadilo Zvonimira, kar mu je Avrelija povedala!

Vesel je hitel Zvonimir domov, da pove strijcu svojo srečo in ta se nij mogel dosti prečuditi, ko mu je Zvonimir vse povedal, in tudi strije nij mogel pričakati, kedaj vendar Feodora zopet pride.

Nij trpelo dolgo, in bilo je ženitovanje Zvonimirovo s Feodoro. Pri piru pa je strije D. napitnico s temi-le besedami končal: „Nij skoro ljubezni na svetu, da se jej ne bi zapreke stavile, a pravo srečo doseže samo ona ljubezen, koja vse te zapreke srečno in stanovito premaga.“ Zvonimir pa je med pirom Feodori tiho dejal: „Kaj ne, moja ljuba; zdaj pa ne bode več slan'ca pala, ki bi najine upe pomorila?“

Iz zapiskov slovenskega umetnika.

Izvirno spisal Vatroslav.

VI.

Pogled na povestnico slikarstva.

(Dalje.)

V drugej polovici 15. stoletja je v Benetkah Bartolomeo Vivarini svojstvo padovanske šole posnemal in takó je nastala beneška šola, v katerej se je mimo drugih posebno Giovanni Bellini odlikoval. Umbrijsko šolo, ki je svoj glavni sedež v Peruggi imela, je ustanovil Taddeo di Bartolo; tudi tu se je razvilo mnogo umetelnikov, med kojimi se posebno Pietro Vanucci, navadno Pietro Perugino imenovan, odlikuje, ki je bil Rafaelov učitelj. — Potem neapoljska šola, na katero je manêra flandrijske šole znatno delovala.

Početkom 16. stoletja je italijansko slikarstvo začelo razcvetati se ter je v teku tega veka na najvišji vrhunec dospelo. Nastopili so izvrstni mojstri v slikarstvu, katerih imena po celem svetu slovê. Najslavnejši italijanski slikarji te dobe so: Leonardo da Vinci, Antonio Allegri zvan Correggio, Giorgione, Tizian Vecellio, frà Bartolomeo, Andrea del Sarte, Michelangelo Buonarotti in osobito orjâk in najizvrstnejši mojster vseh slikarjev: Rafael Santi de Urbino. S poslednjim je dospelo italijansko slikarstvo do najvišje stopinje zvršenosti. In kakor planeti okoli solnca, kretali so se krog vsakega teh umetelnikov trume drugih velemož slikarjev, katerih vseh tu navesti mi prostor ne dopušča.

Tudi na severu in sicer naprej na Nizozemskem pojavilo se je že početkom 15. stoletja umeteljsko hlepenje, vsled katerega se je tudi tukaj umetnosti slikarstva nova doba začela. Nizozemskej slikarskej šoli v mestu Brügge v Flandriji stojita na čelu brata Hubert in Johann van Eyck, katera sta mnogo slik iz krščanskega verozakona izgotovila. Jima se je pridružilo mnogo učencev in posnemalcev; najznamenitnejši so: Gerhard van der Meeren, Peter Christophsen, Justus van Gent, Hugo van der Goes in Johann Memlig. Pod uplivom te šole se je razvilo tudi holandsko slikarstvo. Tu je nastopil poleg drugih Albert van Onwater v Harlemu kot odličen posnemovalec Johana van Eyck-a. Zopet na drugi pot slikarstva krenol je Cornelius Engelbrechtsen iz Leydena in njegov še bolj znameniti učenec Lucas von Leyden. A koncem 15. in začetkom 16. stoletja se je flandrijska šola spremenila, posebno v Brabantu, kjer je mnogo izvrstnih slikarjev nastalo.

Tudi na Francozkem in isto tako na Španjskem je v tem stoletju slikarstvo znamenitimi koraki napredovalo; toda nij mogoče posameznih slikarjev tukaj navajati.

Na Nemškem, posebno v Norimbergu, so se pojavili na polju slikarske umetnosti znameniti talenti, med kojimi najbolj slovê: Hans Holbein mlajši, Albrecht Dürer, Lucas Cranach, oče in sin.

V Italiji je v drugej polovici 16. stoletja posebno Michelangelov slog prevladoval in vedno bolj se širilo področje slikarstva. Mimo mnogobrojnih slikarjev iz te dobe omenjam Jacopa Robusti-ja, zvanega il Tintoretto in njegovega sina Domenica. Nad tema slovi Paolo Caliari, imenovan Paolo Veronese. Razve tega Lodovico Caracci, ustanovitelj nove šole v Bologni, poleg katerega njegova netjaka (stričnika) Agostino in Annibale Caracci slovita. Iz te šole je prišlo mnogo slovečih slikarjev, med katerimi v prvej vrsti moram omeniti Guido Reni-ja. — Začetkom 17. stoletja blišči Michelangelo Amerighi da Caravaggio in Španjolec Giuseppe Ribera zvan „lo Spagnoletto.“ —

V drugej polovici 17. stoletja začne italijansko slikarstvo pojemati, katero zopet oživiti si je Pompeo Battoni prizadeval, a brez uspeha.

Na Nemškem so početkom 17. veka sloveli Peter Paul Rubens, ustanovitelj brabantke šole in njegov najznamenitnejši učenec Anton van Dyck; potem Paul Rembrandt van Ryn. —

V 18. stoletju nahajamo v Italiji, na Francozkem, Španjskem, Angležkem, Nemškem in sploh po celem Evropi neštevilno množino izvrstnih slikarjev in vedno bolj se je razširjevalo obsežje slikarstva ter poganjalo raznovrstne panoge; posebno je razvelo historično, kabinetno in seljansko slikarstvo; potem slikanje žanra, tihega življenja in seljank spojenih z žanrom.

Po preteku 18. stoletja se je začel nov vzlet v vsem obsežju slikarske umetnosti. Doba tako zvanega modernega slikarstva je napočila. Lahki, Nizozemci in Nemci so bili tu najdelavnejši. Početkom 16. veka pokazujejo se nasledki tega umeteljskega nastojanja (hlepenja) in to najbolj pri Italijanih. Koncem 17. stoletja so Francozi nadvladali v umeteljskem okusu; a razširjevali „manêrirano“ slikanje, koje je do konca 18. veka trajalo. Od tega časa se je začelo novo nastojanje.

A vendar je razmera sedanjega slikarstva druga od prejšnje. Italija, skozi stoletja izgledna kraljica pala je iz one visočine. Da-li se bode njena umetnijska delavnost zopet vzbudila, ne da se zdaj določiti. Isto tako je na Španjskem, kjer pa se v novjšem času vrši nekakov preporod. Na Francoskem in Nemškem pak vlada i dan današnji jako živahno umeteljsko življenje, in to se na Francoskem bolj v bliščečih počutke mamečih, v Nemčiji pa bolj v tihih in priprostih, a tem globljejših in čistejših proizvodih pokaže. Tudi Belgija in Holandija s tema dvema tekmujeta. Na Nemškem sedaj najbolj sloveči umeteljski zavodi so: slikarske akademije v Mnihovem in v Düsseldorfu, katere zbirate mnogo izvrstnih slikarjev. Düsseldorfska akademija teži bolj za realističnimi namerami, med tem ko Mnihovska idealizem neguje.

Med vsemi nemškimi slikarji zdaj najbolj slovijo: Piloty, ravnatelj mnihovske akademije, Viljem Kaulbach, umrl dne 7. aprila 1874, Richter, Schwind, Makart.

In tako se je razvila v teku štirih tisočletij vsled nemornih naporov mnogovrstnih narodov, pod uplivom raznih človeštvo pretresajočih idej in verozakonov, umetnost slikarstva in dospela do čudovite visočine dovršenosti. Sreč me boli, ko med umeteljskimi proizvodi raznih narodov nahajam samó sledov, a ne veličastnih del slovanskega slikarstva in da smo mi Slovani v tem oziru tako daleč zaostali. *) Od prevelike otožnosti prešinjnen, a od božanskega čara vesvoljne umetnosti navdušen, klical sem torej svoj čas s povzdignenim glasom:

Življenja posvetite božji dar
Sinóvi Slave, službi umetnije!
Uméinosti postavite oltár
Na svetih tleh slovanske domačije.
Da tudi nam Slovanom zasmehljá
Modric umetelnih sladkóst, milina,
Nevkušnosti pobegne tožna tmina,
Prihodnjosti nas lepše up navdá!

Tako mi je mineval dan za dnevem tu na „gori“, kjer sem preživel najlepšo dobo svojega umetniškega življenja. Po dnevu sedevam uglobljen v čarobne tajnosti slikarstva ter izrazujem s čopičem vzvišene, v svojih mladih prsih negovane uzôre, a po večerih postojevam vrh hriba, zamaknen v mični prizor krasne mariborske okolice, nad katero se rajski čar večerne zarje razliva.

„Kadar tihi mrak nastaja
In narava že zaspi:
Čudno moč sréc navdaja
Prejšnje sanje v njem budi.

Ondaj splava moj duh tija doli preko slovenskih goric proti iztoku v znane priljubljene kraje moje prve ljubezni.

Narodna bramba za časa turških bojev.

Spisal Jan. Parapat.
(Konec.)

Sicer je bila deželna vojska le za brambo domačije, toda mnogokrat so jo pošiljali tudi v vnanje dežele, kar je bilo skoraj vselej škodljivo, ker Turčin se je le prerad takrat prikradel v naše pokrajine, kedar so se njih junaki bojevali drugod. In če so bili tudi doma, kaj je premoglo primerno

malo njih število proti divjaku, katerega je bilo včasih kakor listja in trave! Kako okorni so bili taki oklepniki proti čilim Turčinom, ki so na lahkih konjičih vihrali po deželi kakor hudourniki! Predno se je zbrala črna vojska, koliko so v tem že naropali, podavili in požgali, sej je dokazano, da je nevernik kakor besen premeril v treh dneh vso Kranjsko! Tako zvana stalna vojska je bila povečem razkropljena po vladarskih gradovih. Bili so pogostoma razuzdani najemniki iz raznih vetrov, poveljniki njih tujei, ki so le skrbeli, kako ohranijo posestva gospodarju svojemu ali ki so se celo med seboj prepirali in napadali. O taci okoliščinah se mnogokrat niso zmenili za gorjé, ki je otiskalo deželjane. Slovenci so se tedaj navadno branili sami. Na ravnem polju se pa niso mogli vselej pomeriti z dobro oboroženimi, urnimi in številnimi Azijati, zato so se umikali v naravno zavarovane kraje, n. p. visoke planine, podzemeljske jame, tamne, goste šume, ali za trdno zidovje. Najpripraviše so bile pred vsemi cerkve stoječe navadno na visokih strminah, močno obzidane dajale so pobožnim pradedom našim posebno zavetje: bili so v Božjih rokah, tako rekoč v hramu, katerega si je izvolil v bivališče med človeškimi otroci. Ta misel jih je navdajala z višim pogumom, večo srčnostjo, zakaj ako je Bog ž njimi, kdo je zoper njih!

Cerkvice so bile pa sploh pretesne za vse, ki so iskali zavetja v njih. Poleg tega se nikakor ni strinjalo z Božjo častjo, v njegovo hišo tirati živino, positi živeža in drugih potrebščin. Treba je bilo okoli cerkve posebnega, močnega zidovja po več stolpov, hramov za hrano, hlevov za priganjo živino, orožnice itd. Tako obzidane in utrjene cerkve imenujemo tabore. Brez pretiranja rečemo: tabori so prav narodne trdnjave. Narodne sile so jih zidale, narodni um jih je uredoval, narodna hrabrost branila. Oglejmo si jih nekoliko!

Trdno cerkev s pokopališčem vred obdaja mogočno, visoko ozidje. Vsaj pri vhodu stoji trden stolp, kakor v Osilnici na Kolpi, pogostoma jih je po več. Razdeljeni so kakor v Košani, v nadstropja. Pri tleh so bili hrami za vino, hrano, žito in hlevi za živino, ob zidovji pa mostovži ali galerije in line, skozi katere so streljali. V dobro vredjenih orožnicah večih taborov imeli so ogromno smodnika, žvepla, svinca, topov na podstavkih ali kolesih in drugega enacega morilnega orodja. Pogrešali niso vsakoršnih pušek, sabelj, mečev, sulic, bandaljerov — jermenov na katerih so visele lesene s strelivom nabasane pušice — bobnov, piščal, kijeve, kôs itd.

Življenje v taborih je bilo jako živahno. Možje, katerih sosedske so zidale tabor, shajali so se vsako leto, pregledovali taborsko premoženje, omišljevali si potrebnih stvari in volili gvardjana in nekoliko kapitanov. Prvi je hranil ključ taborske ter bil odgovoren za vse premoženje in orodje njegovo. Iz med kapitanov najimenitniši je izdelaval račune, ostali so mu donašali kazenske in darovane novce, s katerimi so tabor popravljali in z živežem oskrbljevali. Gradjanski sodnik naposled, ki je bil navadno kak bližnji plemenitaš, imel je denarje v varstvu in nadzoroval stanje trdnjave.

Taci taborov je bilo po Slovenskem mnogo. Ostanke zataborjenih cerkva najdemo na Kranjskem med drugimi pri sv. Egidiju v Repnjah, v Cerkljah, Dobu, na Krtini z dvema štirivoglatima stolpoma in mostom, na Goričici s čveterovogelnim stolpom, v Komendi, Preddvoru, pri podružnici sv. Kunigunde

*) Izjemo delata Poljak Jan Matejko in Čeh Čermak, ktera uže po svetu slujeta; drugod po Slovanskem se slikarstvo veselo razvija in bode gotovo svoje plode obrodile. Ured.

v Ihanski duhovniji, še današnji dan imenovani Tabor; v Češnjicah, nad Velesovskim samostanom, v Podbrezju na Gorenjskem. Nadalje so bili utaborjeni Poljanski cerkvi nasprotni hrib z imenom Tabor, Primskovo, tabor Zagradec v Šmarski dekaniji, Pletrije, Mirnapeč, sv. Miklavž pri Turjaku, Gotenice, Starilog, Morelj, Moravice, Koprivnik na Kočevskem, sv. Janez pa tabor pri Čomošnjicah, Osilnice ob Kolpi, Semiška cerkev z okroglim stolpom, Zaklanec v Horjulski duhovniji, sv. Križ pa Tabor pri Logatecu, Studeno, Begunje, Šilertabor pri Zagorju postavljen l. 1471, Košana, Slavina in drugi.

Na Štajerskem so bili zunaj že omenjenih krajev, kjer so stale straže, Žavec, Bistrica, Zajekloster, St. Lambert; na Koroškem cerkev sv. Štepana in Kozme na Grobniškem polju, samostan sv. Jurja; na Goriškem: Bovec, Črnica, Gradiška, Foljana in dolga vrsta okopov od izliva Soče blizu Ogleja do Gorice.

Ako povzamemo k tem taborom še vse utrjene, močno z okopi, rovi, nasipi, jarki, visokim zidovjem zavarovane samostane, gradove, trge, mesta in navlašč za obrambo postavljena poslopja, vidimo z duševnimi očmi na slovenski zemlji le eden velikansk tabor, eno trdnjavo prepolno topovja in orožja. Njeni prebivalci so bili vedno opasani in noč in dan pripravljeni zagrabiti kletega sovražnika, ki jim je hotel vzeti vero in svobodo.

Kako so se vedli taboriti o priliki turškega napada? Prizor je pretresljiv, vreden, da si ga slikamo. Kedar so goreče grmade na visočinah, streli iz možnarjev, rudeči petelin zapaljenih vasi, plat zvona iz bližnjih zvonikov ali urni sli naznanili grozno novico, da je Turčin v deželi, gnali so seljaki ljubo živinico in znesli v tabor, kar se je dalo odnesti, ako jih niso rajši poskrili v duplinah in jamah. Možaki po prilici dobro oboroženi, stopijo na mostovže okoli zidovja, v line nastavijo nabite možnarje in puše. Ženske obstopijo nakupičene kamne, kuhajo smolo, stari ljudje, otroci in za boj nesposobni se poskrivajo po shramih, kletah ali hité v svetišče, Boga klicat na pomoč. Ako so sovražne čete naskočile tabor, taboriti niso rok križem držali: obsipali so jih s krogli, ženske so valile velikanske skale v nižavo. Goreče smole, vrele vode, neugašeno apno je kar deževalo na nevernika.

Kakošno pehanje, kolika gnječa med ljudmi in živino v tesnem taboru! Najpogumnejši, pogostoma domači duhovnik vnemal je z zgovorno besedo in dejanjem omagajoče malo kardelo kriščanskih junakov k srčnosti, da so do poslednjega moža odbijali besne naskoke krutega napadovalca in mnogokrat slavno odpodili neštevilne trume sovražne. Celó iz trdnjave so se marsikaterikrat spuščali za begočimi Turčini! Turške glave na drogéh, nevernim krempljem odvzeti plen, kakor ženske, živina, cerkvene in druge dragocenosti, pričali so mnogokrat, da njih junaštvo nij bilo brez vspeha. Toda gorjé, trikrat gorjé pokrajini, ki jo je preobladal ljuti osmanli! Kri in razdejanje bilo je nje delež. Neusmiljeno je barbar posekal borne starce, skrunjal poštene slovenske žene in deklice, možake, mladenče, zala dekleta, otroke gnal z živino vred v sužnost, da so stregli pohotnosti njegovi ali razširjali kot janičari slavo turškega polumeseca! Kar nij mogel vzeti seboj, ugonobil je požrešni plamen. Kdo more opisati bridkosti, šteti solze, ki so jih o tacih priložnostih učinjali neverniki našim dedom! Kjer je malo poprej donela

vesela pesmica, kjer sta kraljevala mir in sreča, razsajal je bojni hrup, tužno odmevalo ječanje ranjenih, vpitje odpeljanih, jok ostalih!

Zgodovinarji čestokrat na dolgo in široko opisujejo, kaj je dovršil ta ali oni vladar, ta ali oni imenitni mož: o bridkih solzah, ki so jih točili naši očetje, o junaških delih, ki so jih doprinali v taborih, na teh nemih gomilah svojih prededov, povestnica molči in junake pokriva zemlja, katero je močila njih dična slovenska kri. Le iz ponižne pravljice, iz junaške pesmi doni njih slava in bode donela na veke!

Narodna pravljica.

Trikrat nič.

Zapisal P. Gros.

Enkrat so bili trije bratje, ki so vsi lovci bili. So pa šli na lov; lačni so bili na viže. Na lovu pa ubijejo medveda, radi bi ga bili pekli, pa niso imeli, s čem bi zakurili. Potlej pa je šel najstarejši brat na eno brino (smereko), da bi pogledal, če se kje kadi, da bi ogenj dobil. Ko ta dim zagleda, stopi z brine, pa gre tje proti onemu ognju, kjer je divji mož neko žival pekel. Starejši brat pa pravi: Malo ognja mi daj! Divji mož mu reče: Če poveš, kaj je trikrat nič, ti ga dam. Ta pa reče: Ne vem. Ga je pa divji mož pobral pa v eno hosto (posekano drevje) zadelal. Potlej je pa srednji brat šel na brino, je spet videl ta dim, ki se je kadil vun iz goščave, gre tje, in reče: Malo ognja mi daj! Divji mož reče: Sej ti ga dam, če mi poveš, kaj je trikrat nič. Ta brat pa reče: Ne vem. Divji mož pa je še tega pobral, in ga vsekali (trdo vrgel) tje h starejšemu bratu. Zdaj pa mlajši brat gre na brino, zopet vidi oni dim, gre tje po ogenj, pa zopet reče: Malo ognja mi daj! Ta pa reče: Dam ti ga in oba brata, če mi poveš, kaj je trikrat nič! Najmlajši brat pa reče: Povedal ti bom ter začne: Jaz sem šel v nebesa v oč (očetu) po bôtra. Gori vun sem šel po enem bobu (fižolu), ta čas je pa ena svinja bôb podrila, pa doli nisem mogel. Potlej, je rekel, sem prosil sv. Petra, da sva eno vrv vezala iz otrobij, potlej sva pa naredila tako vrv in po tej vrvi spustil sem se doli. Vrv pa se je utrgala, da sem se do pasa v tla udrl, ko sem doli padel. Potlej sem pa šel domu po eno rovnico, da sem se odkopal. Ta čas je pa senica očetu glavo odjedla, je rekel, sem bil pa tako jezen, da sem rovnico v jesenico (senico) zadegal, da se je rovnica v perje zabila, da je nisem mogel dobiti. Sim pa to perje zažgal, je pa rovnica pogorela, roč je pa še ostal. Potlej sem bil pa jezen, nisem mogel doma biti, sem rekel, zdaj moram pa po svetu iti. Sem pa šel, tje po enem borštu. So pa štirje gor na eni brini mlatili. Potlej sem bil pa žejen, pa je bil en studenec, tu bi bil rad pil, pa nisem imel posode, sem pa koj črepinjo potegnil raz glave, pa se napil. „To ste neumni, da štirje na eni brini mlatite“ sem rekel, potlej pa so rekli oni na brini: „Sej le ti si bolj neumen, ker brez črepinje po svetu hodiš. Sem se pa prijel za glavo, pa res ni bilo črepinje, pa je rekel, „so pa možgane vun zlezle mi“. — Potem mu je dal divji mož za ta odgovor oba brata, potlej ogenj, potlej pol medveda; in so zakurili in medveda pekli in so bili dobre volje.

Drobnost.

Garrick in Sterne.

M. N.

O Garricku in Sterne-u pripoveduje se sledeča povest: Ko je Sterne na smrt zbolél, zberejo se njegovi prijatelji i zavetniki okoli njegove postelje. Po dolgej, trudapolnej noči hotel je nekoliko zadremati, ko zasliši tlak svoje sobe škripati. Pridvignovši glavo spozna svojega najboljšega prijatelja Garrick-a, ki se izgovarja, da moti prijatelja v spanju. „Jaz imam čas celo večnost spati“, odgovori vmirajoči. Garrick si je mnogo prizadeval, da mu odžene misel na smrt, Sterne pak mu odgovori: „Ljubi Garrick, kedar me skušajo drugi ljudje premotiti z prevarljivimi nadejami, odpuščam jim; a ti, dragi prijatelj, me nočeš morda tudi prevariti? Meniš li, da mi je smrt morda tako strašna?“ — Po tem ga vpraša, kako se v Londonu sodi o njegovem delu: „sentimentalno potovanje“. Ko mu Garrick odgovori, da ono vzbuja neizrekljivo začudenje, nadaljuje Sterne: Tedaj pa umrjem zadovoljen. Črviči ne bodo me vgonobili. Le eno željo še imam in ta je: na svoje prijatelje mislim, kojih nij več in od kojih me loči morje; srčno rad bi jih videl še s temi-le očmi“. Hude bolečine mu ustavijo glas; mrzel pot pokrije mu čelo, krč trosi mu ude. Garrick meni, pa se bliža prijatelju poslednja ura. Skloni se k njemu i mu otira z ruto potni obraz. Nij trajalo dolgo, da si Sterne zopet opomore ter reče: „Pusti to, David, ne otiraj gomiline rose, ta mrzel pot na mojem čelu nij znamenje slabega duha. Vže zdavna sem rekel, življenje je le epigram i smrt njega žalo (pointa). Vže preje sem rekel, David, rad bi videl v poslednji uri svoje prijatelje: Johnson-a, Pope-ja in Fieldinga. David! usliši me, nadaljuje po nekolikem od-

počitku; res je to prazna želja, a jaz se je ne morem znebiti, moram ti jo odkriti: Ti imaš znano čudovito nadarjenost, živo oponašati naše glumce. David! daj mi prijatelje videti; tvojej umetnosti nič nij nemogoče; poskusi to iz ljubezni do mene; sej je to moja poslednja prošnja.“ Garrick nij vedel, ali bi ubogemu Sterne-ju izpolnil željo ali ne. Dolgo je molčal i ne se upal prošnje odreči prijatelju, še manje uzrok mu povedati, zakaj mu to tako težko dene. Garricku se je to dozdevalo blaznovanje na boga, žaliti se pri postelji umirajočega. Ko Sterne ne odjenja prositi, reče naposled Garrick: „Sterne! kar storiti hočem, morda nij prav, a odreči ti ne morem. Vendar eden pogoj stavim: da si prej odpočiješ nekoliko ter ne misliš več na smrt. Bolenik privoli, Garrick gre stransko sobo, i pride naj prvlje z mršavo baruko Pope-ja, potem kot doktor Johnson, i naposled v oguljenej suknji kot Fielding. Posnemal je obraz, vedenje i celo slabosti teh treh mož tako naravno, da se je pri vsakem prizoru Sterne začudil i razveselil. „Si li zadovoljen“ vpraša Garrick vsedši se k bolenikovej postelji; „smem verovati tvojej oblubi?“ — Da! David poljubi me i potem odidi za eden trenotek. Povej mojim ljudem, da do 6. ure nijednega, ki koli pride, ne puste k meni. Zgodi se. Ko se ob 6. uri Garrick vrne, preminol je bil uže Sterne.

Listnica „Zore“: Pri pošiljanju naročnine prosimo, vselej opomniti, ali je denar za „Zoro“ ali za „Vestnik“ namenjen. — „Nekterim gg. naročnikom ljubljanske gimnazije“: Prosimo, naznanite nam imena onih naročnikov, ki niso „Zore“ 1. aprila prejeli. Mi smo redno poslali in pošiljamo. Sicer pak bi mi sami svoji neprijatelji bili, da bi listov svojim naročnikom ne pošiljali! Prosimo torej vse in vsakega naročnika posebej: kedar kdo lista ne dobó, naj preje na pošti vpraša in potem, če tam lista res nij, reklamuje.

Načrt „Vestnika“.

Naméra „Vestniku“ ima biti: gojitev raznih znanostij in naše književnosti posebej. Na prvem mestu imajo stati daljše razprave iz povestnice in zemljepisja, na drugem pa krajše razprave iz raznih znanstev: fizike, filozofije, jezikoslovja itd. Posebno se bode poleg občne povestnice na domačo zgodovino, na domači jezik in na domače slovstvo oziralo. Tudi narodno literarno blago bode se priobčevalo: bajke, povesti, bajeslovske vesti itd., kolikor poznavanje naše narodnosti pospešujejo. V tretjem oddelku bode se razna imenitnejša literarna dela naznanjevala tako domača, kakor stranska in v zadnji predel bode se stavile kratke vésti najraznejšega znanstvenega sodržanja.

Priobčujé ta načrt prosimo gg. pisatelje za čem večo podporo, posebno z drobnimi vestmi, kterih nam najbolj primanjkuje. Sicer pak bode to kakor vsako drugo podvzetje literarno samó tedaj uspeh imelo, ako čest. gg. čitatelji niso samó kritiki, ampak tudi pomočniki v vsakem oziru.

Gledé uredništva smo priskrbeli „Vestniku“ dvoje vrlih močij kot glavnih sodelavcev: g. Dav. Trstenjaka in g. K. Glaserja. Rokopisi pošiljajo se Janku Pajku v Maribor. Cena „Vestniku“ je, kakor smo uže posebej naznanili: 1 fl. 20 kr. za 8 števil.

Kot kupitelj „Nar. Tiskarne“ v Mariboru in „Zore“ pribavil sem si tudi rokopise, koji so nek-daj g. Dav. Trstenjaku za „Vestnik“ poslani bili, in to je množno, jako dragoceno gradivo.

Živahno dosedanje oglašanje na „Vestnik“ daje mi upanje, da bode v kratkem njega gmotni obstanek zagotovljen. Zatorej pozivam slovenske rodoljube šče enkrat prav srčno k mnogobrojnemu naročenju in predplačanju. Kajti vedeti mi je treba, koliko primerkov imam prvič natisniti.

Čas, v kterem 1. list „Vestnika“ izdam, ima biti 1. maj, ako nujnih zaprek ne bode; ináče pa najkasneje 15. maj.

V Mariboru sredi aprila 1875.

Janko Pajk,

vlastnik tiskarne in „Zore“ v Mariboru.